

Društvo Alpsko mesto leta

LETNO POROČILO

2022

UVODNIK

Drage prijateljice in prijatelji Društva!

Leto Alpskih mest 2022 smo začeli s polno paro! Prva skupščina je potekala marca v mestu Belluno v severni Italiji. Nato so mladi iz projekta "Alpe 2030" in ekipa društva organizirali ugankarski potep, kjer smo se zabavali in aktivno spoznavali trajnostne plati mesta Belluno. Zvečer smo z ekološko, lokalno pridelano hrano in čudovitim razgledom na dolino obhajali 25. obletnico društva.

Tedaj še nismo vedeli, da je to bilo, za nekaj časa, zadnje srečanje z našo tedanjo članico upravnega odbora Yuki d'Emilia in našim tedanjim sopredsednikom Urošem Brežanom. Ta je bil po majskih parlamentarnih volitvah v Sloveniji imenovan za ministra za naravne vire in prostor, Yuki d'Emilia postala mati. Presrečni smo za oba, a ju hkrati tudi pogrešamo. Z Barbaro Greggio iz Bielle/IT smo uspeli najti predano in ustvarjalno namestnico odhajajočih v upravnem odboru.

Oktober smo se sestali na drugi skupščini v Passyju/FR, "Alpskem mestu leta 2022". Mesto je naziv med drugim prejelo zaradi energetske učinkovite prenove šol, izvajanja politike izboljšanja in ohranjanja kakovosti zraka ter razvoja turizma brez ovir. Občina Passy s pogledom na Mont Blanc obsega šest zaselkov, ki ležijo na različnih nadmorskih višinah. Kljub temu, da ima vsak od njih svoje značilnosti, so med seboj tesno povezani. Pa ne le zaradi cest, temveč prevsem zaradi povezanosti in sožitja med prebivalkami in prebivalci. O tem smo se lahko prepričali med praznovanjem ob podelitvi naziva. Različni umetniki iz regije so predstavili dela, ustvarjena posebej za ta dogodek. Plodovita izmenjava, dragoceni prispevki in primeri dobre prakse v izobilju – s Passyjem je družina alpskih mest postala (še) bogatejša. To je podkrepil še župan Raphaël Castera, ki je privolil v članstvo v upravnem odboru.

Hvala Passyju, našemu »Alpskemu mestu leta 2022«, in Bellunu za gostoljubje in neprecenljive spomine!

V svojem in v imenu upravnega odbora se tudi preostalim "Alpskim mestom leta" iskreno zahvaljujem za njihovo zavzetost. Dober občutek je, ko si skupaj prizadevamo za naše Alpe. Z navdušenjem pa med nami ponovno pozdravljamo Sondrio/IT, »Alpsko mesto leta 2007, ki je z željo po dejavnem sodelovanju obnovilo svoje članstvo.

Veselim se številnih novih idej in projektov ter nadaljnjega sodelovanja z vami!

Prisrčno,
Vaša Ingrid Fischer, predsednica

PASSY

Alpsko mesto leta 2022

PASSY OBELEŽUJE NAZIV

Francosko mesto Passy je 14. oktobra 2022 slavnostno obeležilo naziv »Alpsko mesto leta 2022«. Praznovanju so se pridružile tudi delegacije iz drugih članskih mest in številne domačinke ter domačini. Župan Raphaël Castéra je predstavil že izvedene projekte in načrtovane pobude za trajnostni razvoj mesta.

Skupnostna kuhinja, kakovost zraka, energetska učinkovitost in upravljanje z občutljivimi naravnimi območji: so štiri prednostne naloge, na katere se osredotoča alpsko mesto Passy. Omenjene prioritete so bile opredeljene v okviru obsežnega participativnega procesa, kjer je lokalno prebivalstvo na različnih sejah in srečanjih v letu 2022 prispevalo ideje in poglede.

KULTURNI VEČER

Najnovejše »Alpsko mesto leta« je svojo odprtost do novega in inovativnega pokazalo tudi v okviru tematskega kulturnega večera v domači festivalski dvorani, ki se ga je bilo udeležilo skorajda 250 ljudi. Ob predstavitvi občinskih projektov in aktivnosti, so dogajanje oplemenitili še nastopi številnih umetnic in umetnikov iz regije, ki so z občinstvom delili svoja dela: videoposnetke o udejanjenih projektih in ukrepih, umetniški in plesni performans, za glasbene vložke pa so poskrbeli mladi perspektivni glasbeniki ter pihalni orkester. Na dogodku je goste s kulinaričnimi specialitetami iz vseh alpskih držav razvajala tudi mojstrska ekipa skupnostne kuhinje.

»Počaščeni smo, da smo postali član združenja Alpsko mesto leta. Veselimo se priložnosti za izmenjavo z drugimi članskimi mesti, ki se soočajo s podobnimi izzivi, « poudarja župan Passyja, Raphaël Castéra. Na skupščini društva, ki je istega dne potekala v Passyju, je bil soglasno izvoljen v upravni odbor.

PROJEKTI

CLIMATE ACTION IN ALPINE TOWNS

Pod krilatico Climate Action in Alpine Towns [Podnebni ukrepi v alpskih mestih] je osem alpskih mest izvajalo podnebne ukrepe, povezane s prostorskim načrtovanjem in sodelovanjem lokalnega prebivalstva pri odločanju v političnih procesih. Projekt se je izvajal v okviru švicarskega predsedovanja Alpski konvenciji in Teritorialne agende 2030 do konca leta 2022. Cilj projekta je zmanjšati neenakosti in okoljska tveganja ter izboljšati upravljanje na področju prostorskega razvoja. Na ta način se trajnostni razvoj povezuje s podnebnimi vprašanji in dosledno uporablja lokalno znanje in izkušnje – ob snovanju idej “od spodaj” in vključevanju lokalnega prebivalstva v sleherni proces.

Projekt Climate Action in Alpine Towns razkriva, da lahko občine že zdaj začnejo z nizkopražnimi podnebnimi ukrepi, pri čemer se alpskim mestom poverja vodilna vloga. Mesta, sodelujoča v projektu, so se namenila prisluhniti vprašanjem in pomislekom lokalnega prebivalstva glede podnebnih sprememb in vzpostaviti kreativne rešitve. V okviru izmenjav med so med seboj delila izkušnje in motrila primere dobre prakse.

Spletni dogodek

Poslušanje, postavljanje v kožo drugih in upoštevanje njihovih potreb: tako lahko učinkovito deluje vključevanje lokalnega prebivalstva. To je bila ugotovitev spletnega dogodka ob koncu projekta Climate Action in Alpine Towns [Podnebni ukrepi v alpskih mestih], na katerem je osem sodelujočih mest predstavilo nizkopražne podnebne ukrepe. Program so dopolnjevale izkušnje, izhajajoče iz delovanja vrste pobud za prilagajanje podnebnim spremembam.

Podrobnosti o dejavnostih partnerskih mest Annecy, Belluno, Brig-Glis, Chambéry, Idrija, Sonthofen, Tolmin in Trento so objavljene na naši spletni strani. Projekt Climate Action in Alpine Towns (Podnebni ukrepi v alpskih mestih) je bil izveden s finančno podporo švicarskega Zveznega urada za prostorski razvoj (ARE).

”

»Podnebne spremembe postavljajo mesta in lokalno prebivalstvo pred nove, zapletene izzive. Ta projekt je pokazal, da je mogoče z različnimi pristopi postreči z učinkovitimi rešitvami. Odločilni dejavniki, ki tehnicu nagibajo v pravo smer, so predvsem zavzeti ljudje, široka odprtost lokalnega prebivalstva za ubiranje novih poti in medsebojna podpora.«

Marc Pfister, Švicarski Zvezni urad za prostorski razvoj

DEJAVNOSTI PROJEKTNIH PARTNERJEV

Brig-Glis / CH

Na **pop-up** trgu je tamkajšnje rastlinje ustvarilo prijetno mikroklimo, sedežna garnitura pa je vabila ljudi, da posedijo in ostanejo tudi hipec dlje. Še en ukrep za ohlajevanje okolja je ob senčnih drevesih na trgu Weri, ki okolje pojijo s kisikom. Voda se dovaja iz bližnjega kanala, fontana pa se napaja s pomočjo nadtlaka. **Meritve temperature** in **razstava** na temo vode so denimo bile še dodatne dejavnosti, katerim se je posvetilo mesto.

Belluno / IT

Severnoitalijansko mesto Belluno se je v okviru pilotnega projekta posvetilo **podnebnju prijazni preureditvi javnih prostorov**, zlasti **šol**. Učenke in učenci so se seznanili s temami, kot so zeleni prostori in varstvo podnebja, poleg tega pa so lahko tudi lahko sami pomagali pri izvajanju ukrepov. V okviru delavnic so usvojili dragoceno znanje o semenih, zasadili zelenjavne gredice, gradili ptičje hišice in iz prve roke spoznali garaško delo čebel.

Jeseni se je projekt zaključil z videoposnetkom dogajanja ter razdelitvijo semen in natisnjeno zbirko idej vsem šolam ter predstavnicam in predstavnikom občinske uprave, da bi se v Bellunu razširila zelena oziroma barvita infrastruktura.

Idrija / SI

Kljub temu, da je Idrija obdana z gozdovi, mestnemu središču primanjkuje zelenih površin in parkov. Občina je s sodelovanjem v projektu Climate Action in Alpine Towns (Podnebni ukrepi v alpskih mestih) v središče »Alpskega mesta leta 2011« **vnesla več narave**. V ospredju je rudniško območje »Kajzer park«. Delovna skupina je preučila stanje ter pripravila smernice in prevetrila ideje za oživitev območja. Kajzer park naj bi postal središče, ki spodbuja ustvarjalnost in omogoča aktivno druženje – ne le za Idrijce, temveč tudi za prebivalke in prebivalce okoliških skupnosti.

“ «Uresničitev naših idej je dokaz, da lahko mladi postorimo marsikaj in tudi druge spodbudimo k trajnostnejšem življenju.»

Zala Kacafura Stanič, Tolmin

ALPS2030

Mlade ambasadorke in ambasadorji trajnosti

Mladi iz različnih alpskih držav so se od leta 2020 srečevali v okviru projekta »Alps2030« in razpravljali o konkretni implementaciji ciljev trajnostnega razvoja (SDG-jev) ZN. Projektni partnerji so aktivnosti zakročili na zaključnem srečanju marca 2022 v Bellunu/IT, katerega se je udeležilo približno 30 udeleženk in udeležencev.

Navdih za alpska mesta

Dogodek je sovpadal s skupščino društva »Alpsko mesto leta«, projektne partnerja, da bi mladim omogočili neposredno izmenjavo s političnimi predstavnicami in predstavniki 19 članskih mest. Mladi so zbranim predstavili že uresničene dejavnosti in za skupno mizo snovali nove, konkretne ukrepe za podnebju prijazno izvedbo prireditev. Društvu je projekt predstavljal izjemno priložnost za krepitev soudeležbe (participacije) mladih v alpskih mestih.

Zavzeto in spodbujajoče

Sodelujoči iz Belluna/IT so postali ambasadorke in ambasadorji »SDGjev« – ciljev trajnostnega razvoja. To pomeni, da jim, npr. prek kratkih posnetkov o raznih temah ter prek aktivnega sodelovanja na dogodkih, kot je »CittaSlow Summit« v Orvietu/IT, dajejo glas. Mladi v slovenski Idriji so si denimo omislili koncept »knjižnice reči«, kot denimo elektrone, družabnih iger ali zimske športne opreme. V prav tako slovenskem Tolminu je skupina mladih, vključenih v projekt »Alps2030«, v sodelovanju s študentkami in študenti arhitekture v šolski knjižnici zasnovala učni kotiček in izdelala torbe iz starih oblčil.

DEVETO POROČILO O STANJU ALP (RSA9)

Ključni dejavnik za trajnostni razvoj

V okviru švicarskega predsedovanja Alpski konvenciji je bilo predstavljeno deveto poročilo o stanju Alp z naslovom »Alpine Towns« (Alpska mesta), ki raziskuje, v kakšni meri alpski sistem poselitve ovira ali spodbuja trajnostni razvoj Alp. Kot opazovalec v okviru Alpske konvencije je pri pripravi omenjenega poročila sodelovalo tudi društvo »Alpsko mesto leta«.

Deveto poročilo o stanju Alp (RSA9) raziskuje vlogo mest in njihov vpliv na razvoj Alp. Poročilo se naslanja na dva vidika: na analitičnega, ki se zrcali v zemljevidih, dejstvih in izhodiščih za različne razprave ter na v prihodnost usmerjen pristop, ki v petih scenarijih ponuja odgovore na vprašanje, kakšna bi lahko bila alpska mesta leta 2050. Namen omenjenih scenarijev je predvideti trende, na podlagi katerih bi lahko že danes razvili dobre rešitve za prihodnost.

9. novembra 2022, so bile na spletni konferenci predstavljene najpomembnejše ugotovitve iz poročila, obravnavana pa je bilo tudi uporaba slednjega v praksi. Analize, scenariji, zemljevidi in prispevki na blogu strokovne skupine RSA9 so na voljo v angleškem jeziku na spletni strani alpinetowns.alpconv.org. Tiskana različica je na voljo v vseh alpskih jezikih. Naročite jo lahko pri Stalnem sekretariatu Alpske konvencije (info@alpconv.org). Izvod poročila bo prejelo tudi vsako člansko mesto društva »Alpsko mesto leta«.

«Veseli nas, da 9. poročilo o stanju Alp (RSA9) v središče postavlja prav alpska mesta. Rezultati kažejo, da je društvo »Alpsko mesto leta« na pravi poti, in sicer že 25 let. Ob tem nam rezultati dajejo tudi dragoceno spodbudo za opravljanje obetajočih se nalog.»

Magdalena Holzer, Direktorica Društvo Alpsko mesto leta

INTERVJU

z Valentinom Brunnerjem

Valentin Brunner, podiplomski študent na Univerzi na Dunaju, je v svoji magistrski nalogi obravnaval dodano vrednost članstva v združenju »Alpsko mesto leta«. Z njim smo se pogovarjali o njegovi raziskavi in izsledkih.

Kaj te je navdušilo nad izbrano temo?

Katera so najpomembnejša spoznanja tvojega magistrskega dela?

Kateri bi bili dve priporočili, ki bi ju namenil društvu?

Odraščal sem v Predarlški/AT, tako da sem že od malih nog domačin Alp. Tema moje magistrske naloge, katere mentor je bil predsednik strokovne žirije društva, gospod Norbert Weixlbaumer, je bila zame priložnost, da združim družboslovne, prostorske, aplikativne urbane in regionalne raziskave ter svojo ljubezen do alpskega prostora. Še posebej navdušen sem bil nad tem, da sem v okviru tega projekta - na primer na skupščini - dobil vpogled v notranje delovanje združenja te vrste in da sem imel priložnost govoriti z odločevalkami in odločevalci iz vrst »Alpskih mest leta«.

Nedvomno lahko rečem, da ugotovitev, da imajo takšna mednarodna združenja, pomembno vlogo pri čezmejnem sodelovanju. Tovrstno sodelovanje postaja vse pomembnejše v gorskih regijah v Evropi na splošno, še posebej pa v Alpah in zlasti v povezavi s trajnostnim regionalnim razvojem. Četudi na prvi pogled razmeroma majhno, društvo »Alpsko mesto leta« izpolnjuje pomembno vlogo v strukturi transnacionalnih organizacij in več kot prepričljivo zapolnjuje posebno nišo.

V ospredje bi želel postaviti priporočili. Najprej: kakovost pred količino. »Majhnost« združenja, ki omogoča tesne in osebne odnose, je njegova velika prednost. Če bo društvo v prihodnosti raslo, potem bi bilo smotno, da le do mere, ko bo še vedno mogoče ohraniti raven kakovostnih odnosov in internih povezav. In drugič, tematska usmerjenost. Nikoli ni mogoče zajeti vseh vidikov trajnostnega razvoja. Zato je treba jasno opredeliti prednosti in naloge združenja - na primer njegovo funkcijo vzornika - ter določiti časovno mejno pri obravnavanju začrtanih tematskih žarišč.

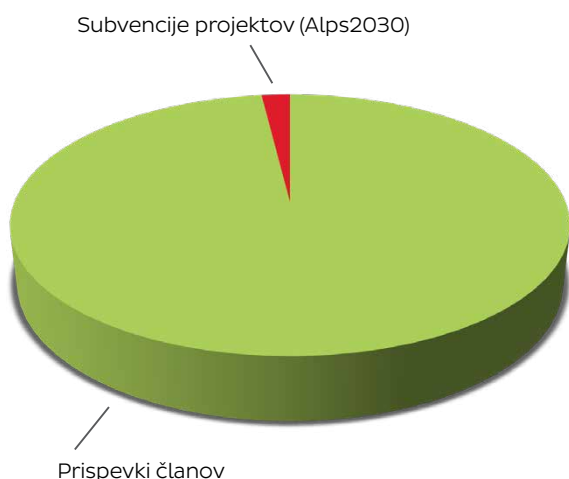
Če bi želeli prebrati omenjeno magistrsko delo, nam pišite na office@alpenstaedte.org

FINANČNO POROČILO

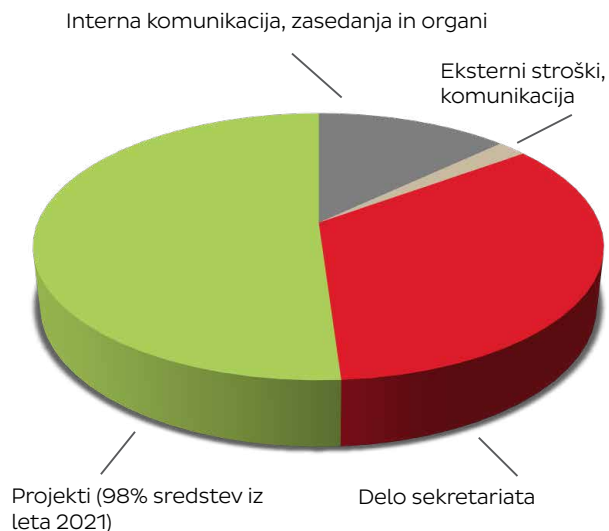
Društvo »Alpsko mesto leta« je v letu 2022 zabeležilo 92.801,00 EUR prihodkov in 176.309,61 EUR odhodkov ter obračunsko leto zaključilo z negativnim poslovnim izidom v višini 83.509, 61 EUR. Od prihodkov v letu 2022 je 75.000,00 (zaokroženo) EUR namenilo za izvedbo projekta »Climate Action in Alpine Towns«. Za to naložbo so bile leta 2021 predvidene dolgoročne rezervacije na podlagi prispevka Švicarskega zveznega urada za prostorski razvoj (ARE). Dodatnih 10.000,00 EUR je društvo prejelo iz naslova odprtih terjatev do regije Sud (Francija) za izvedbo Alpskega tedna 2020. Ostali odhodki (91.335,38 EUR) zadevajo redne dejavnosti. Premoženje društva ob koncu poslovnega leta znaša 54.002,20 EUR.

Prihodki društva izhajajo iz naslova članarin članskih mest in iz projektnih sredstev iz programa EU za podpiranje izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa v Evropi Erasmus+ («Alps2030»). Predsedstvo se pristrčno zahvaljuje vsem alpskim mestom in finančnim podpornikom, ki s tem omogočajo opravljanje tekočih dejavnosti in načrtovanje novih projektov. Honorar za delo sekretariata, ki je bil namenjen za plačilo dveh sodelavk (polovični delovni čas) iz vrst CIPRE International, je obsegal približno 34 % izdatkov društva.

PRIHODKI V LETU

ODHODKI V LETU

Tem partnerjem se zahvaljujemo za finančno podporo v letu 2022:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Bundesamt für Raumentwicklung ARE

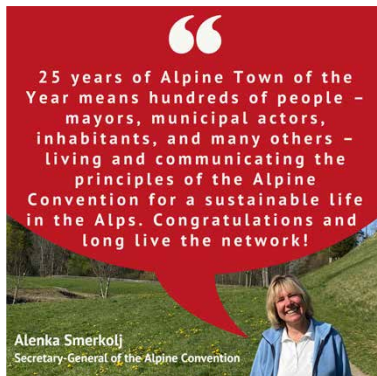

Funded by
the European Union

UTRINKI 2022

Alpski teden v začetku septembra 2022 v našem članskem mestu Brig-Glis/CH je ponudil veliko. Od interaktivnih delavnic, zanimivih predavanj, pestrih razprav, vse do številnih priložnosti za izmenjavo in mreženje s somišljenicami in somišljeniki iz alpskega prostora.
#alpskiteden #dogodek #briggliis

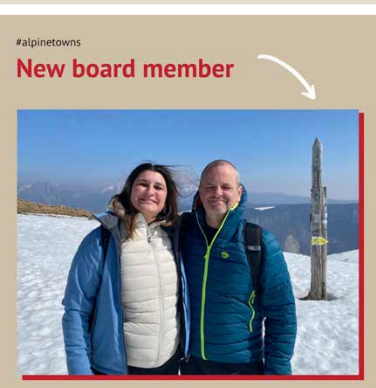
Alenka Smerkolj
Secretary-General of the Alpine Convention

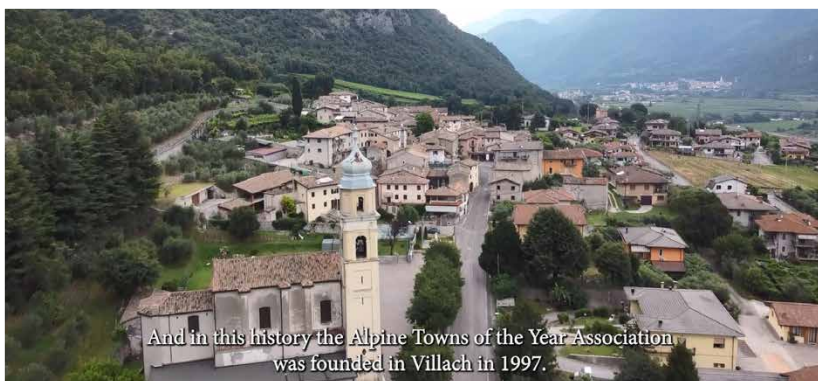
“Čestitke in naj živi društvo,” je ob naši 25-letnici, ki smo jo praznovali leta 2022, zapisala Alenka Smerkolj, generalna sekretarka Alpske konvencije.
#vsenajboljše

Naša predsednica Ingrid Fischer in članica svetovalnega odbora Yuki d'Emilia sta se razveselili sladkega presenečenja ob praznovanju 25. obletnice društva na generalni skupščini v Bellunu/IT.
#25let #obletnica #torta

Barbara Greggio, mestna svetnica v Bielli/IT, je bila na skupščini v Bellunu/IT soglasno izvoljena v naš upravni odbor. Veselimo se uspešnega sodelovanja in plodovite izmenjave z njo!
#sodelovanje

Želite izvedeti več o našem združenju? Oglejte si film in spoznajte nas ter vse, za kar si prizadevamo.
#sodelovanje #alpe #withpassion

POIŠČITE NAS NA
INSTAGRAMU IN FACEBOOKU!

instagram.com/alpinetown_oftheyear
fb.com/Alpinetownoftheyear

Čestitke našemu nekdanjemu sopedredniku Urošu Brežanu ob imenovanju za ministra za naravne vire in prostor Republike Slovenije! #čestitke

Alpska mesta Trento/I, Brig-Glis/CH in Passy/FR so združila tri kulturne dogodke: "MontagnaLibri" v okviru filmskega festivala v Trentu, multimedijski festival BergBuchBrig in knjižni sejem Salon International Du Livre De Montagne De Passy/F. Tako so spodbudila čezmejno izmenjavo med mesti in prispevala svoje h krepitvi alpske zavesti. #festival #sodelovanje

Na spletnem seminarju z naslovom "Towns get climate active" (Mesta aktivno za podnebje), ki je potekal 7. decembra, so alpska mesta predstavila udeležene nizkopražne podnebne ukrepe. Program je bil dopolnjen z izkušnjami in primeri dobre prakse, izhajajočimi iz drugih, združljivih pobud za prilagajanje podnebnim spremembam. #webinar

Več kot dve tretjini prebivalstva v Alpah živita v urbanih območjih. Kljub temu je tema mest v kontekstu gorskih območij vse prevečkrat zanemarjena. Z 9. poročilom o stanju Alp z naslovom "Alpska mesta" in konferenco v organizaciji Švicarskega Zveznega urada za prostorski razvoj (ARE) je v ospredju alpski sistem poselitve. #spletnakonferenca #rsa9

Passy, "Alpsko mesto leta 2022", je izkoristil priložnost in vzneseno obeležil niz poučnih, prav posebnih dni! Počaščeni smo, da se je Passy pridružil naši družini alpskih mest. Veselimo se trajnega sodelovanja, usmerjenega v trajnostno prihodnost! #withpassion

Našim članicam in članom, partnerkam in partnerjem ter zvestim podpornicam in podpornikom se iskreno zahvaljujemo za njihovo zavzetost in aktivno delovanje v dobro društva ter lokalnih skupnosti in regij. Zbrali smo nekaj receptov za sladke dobrote z območja Alp, s katerimi lahko popestrite kulinariko prazničnih dni. Želimo vam uspešno peko ter srečno, mirno in sproščeno preživljanje praznikov!

WITH PASSION FOR THE ALPS

Passy – Alpsko mesto leta 2022

KOLOFON

Založba: Društvo »Alpsko mesto leta«, Rathausplatz 1, 87527 Sonthofen

Urednice: Caroline Begle (odgovorna urednica), Magdalena Holzer, Ingrid Fischer

Prevodi: Janko Jemec

Foto: Stran 1-3: Društvo »Alpsko mesto leta« (ATY) | Stran 2-3: ATY | Stran 4-5: Občina Chambéry, ATY, Občina Belluno, Marko Čuk | Stran 6-7: Občina Belluno, ATY, David Schweizer | Stran 8-11: ATY | Stran 12: Dep74 A. Loeffler

Letno poročilo je mogoče naložiti v obliki PDF prek povezave na spletni strani
www.alpskomesto.org/za-medije/letna-porocila

